

## **Waarom filosofie het dichtstbij de wetenschap staat in plaats van bij de religie of kunst.**

In dit stuk zal worden betoogd waarom de filosofie dichterbij de wetenschap staat dan bij de kunst of religie. Beweerd zal worden dat filosofie het dichtstbij de wetenschap ligt vanwege de methodologische kenmerken die zij heeft en deelt met de wetenschap en de manier waarop het tot kennis komt. Vervolgens zal worden aangetoond hoe de filosofie zich verhoudt tot de religie en de kunst en hoe het daarvan verschilt. Afsluitend zal worden betoogd dat de filosofie ook naast zelf een wetenschappelijk karakter te hebben, de andere wetenschappen ook aanvult door op te treden als overkoepelende discipline.

De filosofie kenmerkt zich van oudsher door een vragende houding van waaruit men tracht te komen tot (ware) kennis. De filosofie begon in de oudheid met theorievormingen van veelal speculatieve aard over de werkelijkheid en deze traditie werd later verrijkt door de aandacht te verbreden naar de empirische werkelijkheid. Uit de combinatie van deze twee benaderingswijzen van de werkelijkheid en het bevragen van de werking daarvan zijn de meeste wetenschappen geboren.

Hoe de filosofie ook veranderd moge zijn, zij is nog steeds wetenschappelijk van aard. Zij verricht (grondslagen)onderzoek door vragen te stellen. Op basis van die vragen schept zij theorieën en concepten en probeert hiervoor algemeen geldende en geldige principes te ontdekken en ook bewijs te leveren. Dit laatste doet ze door te toetsen of gemaakte uitspraken en bijbehorende argumenten logisch zijn, consistent en verifieerbaar. Ook kenmerkt de filosofie zich door het principe van feilbaarheid. Voortdurend worden theorieën verrijkt, aangepast en soms zelfs in zijn geheel verworpen en vervangen door nieuwe theorieën.

Het verschil met de religie is dat deze een aantal dogma's onkritisch als absolute waarheid poneert, welke niet bediscussieert, maar slechts verschillend geïnterpreteerd kunnen worden. De kunst probeert op esthetische of literaire wijze iets uit te drukken, een boodschap over te brengen, de zintuigen te prikkelen of op een eigenwijze een inzicht over te brengen, maar doet dit niet op de wetenschappelijke wijze die kenmerkend is voor de filosofie. Er worden geen empirische observaties gedaan vanuit een onderzoeksvraag van waaruit nieuwe feiten worden afgeleid, volgens systematische principes. Binnen de filosofie staat er veelal wel een onderzoeksvraag centraal.

De filosofie verrijkt de wetenschap door zich toe te spitsen op de interrelatie tussen verschillende disciplines. Zij brengt zo samenhang in de andere zo doorgespecialiseerde wetenschapsgebieden, die door hun vergaande specialisatie steeds verder van elkaar vervreemd raken. Zij doet daarnaast kritisch onderzoek naar de wetenschappen zelf door de reflectieve houding die de filosofie heeft. Ze schetst als zodanig een totaalbeeld van de werkelijkheid, door de verschillende wetenschappelijke bevindingen naast elkaar te liggen, met elkaar te integreren en door deze ook kritisch te bevragen en conceptueel te verrijken. De filosofie wil zo begrijpen wanneer kennis tot stand komt in de vakwetenschappen en in de ervaring en hoe die ervaring verbijzonderd wordt (Klapwijk, 2004). Om deze redenen kan met recht gezegd worden dat de filosofie een wetenschap is.

### **Geraadpleegde literatuur**

Klapwijk, J. (2004). *Waarom filosofie anders is dan alle andere wetenschappen* In R. van Woudenberg, M. Willemsen & G. Buijs (red.), *Het nut van filosofie* (pp. 54-60). Budel: Uitgeverij DAMON bv.